

وظایف مرتبط با نظام آماری

وظایف مرتبط با نظام آماری

نظام آماری مجموعه دستگاه‌های اجرایی و موسساتی است که وظایف و فعالیت‌های هر یک از اجزای نظام آماری کشور، روابط درونی و بیرونی آنها با یکدیگر، اصول، قوانین و مقررات حاکم بر وظایف و روابط آماری را در بر می‌گیرد. ساختار مدیریتی نظام آماری کشور متشکل از: مجلس شورای اسلامی، هیئت وزیران، شورای عالی آمار، مرکز آمار ایران، کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار و کمیته‌های آمار بخشی است. فلسفه وجودی مجلس شورای اسلامی و هیئت وزیران در نظام آماری کشور ناشی از آن است که مشارکت این دو نهاد در صورت لزوم و موارد خاص و فوق‌العاده، با تصمیم‌گیری و تصویب قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت‌های آماری در نظام آماری کشور پیش‌بینی شده باشد. همچنین به منظور افزایش مشارکت بخش‌های خصوصی و تعاونی در فعالیت‌های آماری، در چارچوب سیاست‌های برنامه ملی آمار کشور و محور چهارم از برنامه تحول در نظام اداری کشور، هیئت محترم وزیران در تاریخ ۱۳۸۳/۴/۲۳ آیین‌نامه تشخیص صلاحیت مشاوران به شماره ۲۰۶۳۷/ت-۲۸۴۳۷-هـ را تصویب نمود و وظیفه تشخیص صلاحیت مشاوران آماری اعم از حقیقی و حقوقی را به مرکز آمار ایران واگذار کرد. گزارش مهم اقدامات مرکز آمار ایران در زمینه انجام وظایف مرتبط با نظام آماری کشور و تشخیص صلاحیت مشاوران آماری توسط بخش خصوصی به شرح ذیل است:

❖ دبیرخانه شورای عالی آمار

وظیفه دبیرخانه شورای عالی آمار بر اساس ماده یک "آیین‌نامه اجرایی دبیرخانه شورای عالی آمار"، را مرکز آمار ایران بر عهده دارد. این مرکز به منظور انجام وظیفه دبیرخانه شورای عالی آمار در سال ۱۳۹۵ اقداماتی به شرح ذیل انجام داده است:

- ارائه گزارشات، مشاوره و پاسخگویی به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در خصوص نظام آماری کشور و
- انجام مقدمات برگزاری جلسات شورای عالی آمار و کمیسیون تخصصی شورا، تهیه و ارسال صورتجلسات و پیگیری مصوبات شورای عالی آمار.

از آنجا که در مدیریت نظام آماری کشور، برنامه‌ریزی جریان مستمر از تصمیم‌های سیستماتیک می‌باشد، که با در دست داشتن بهترین اطلاعات نسبت به آینده به مرحله اجرا در می‌آید. بر این اساس دبیرخانه شورای عالی آمار مقدمات تهیه و تدوین چارچوب برنامه پنج ساله ملی آمار کشور (۱۴۰۰-۱۳۹۶) را با رویکرد آسیب شناسی عملکرد برنامه ملی آمار در سال‌های قبل را در دستور کار خود قرار داد. ادامه این فعالیت در سال ۱۳۹۶ با همکاری کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور به انجام خواهد رسید.

❖ شورای عالی آمار

وظایف شورای عالی آمار به عنوان مهم‌ترین مرجع سیاست‌گذاری و هماهنگ‌کننده فعالیت‌های آماری در زمینه تأمین نیازهای آماری کشور و رفع مشکلات و نارسایی‌های گسترده تولید آمارهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در قانون مصوب ۱۳۵۳ مرکز آمار ایران مورد تأکید قرار گرفته است. این شورا به منظور انجام وظایف خود در این سال، یک جلسه در تاریخ ۹۵/۲/۱۸ برگزار نموده است که اهم مصوبات آن به شرح ذیل می‌باشد:

- ظرف مدت دو هفته آینده جلسه فوق العاده با حضور جناب آقای دکتر نوبخت رئیس محترم سازمان برنامه و بودجه کشور و رئیس شورای عالی آمار برگزار شود، با دستورسرمشماري عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ با تهیه برنامه CPM¹ و برنامه همکاری دستگاه‌های اجرایی تا در زمینه برنامه همکاری دستگاه‌ها تصمیم‌گیری شود.
- کمیته آمار و اطلاعات مناطق روستایی کشور با اعضای پیشنهادی و شرح وظایف ارایه شده و دبیری معاونت توسعه روستایی و امور مناطق محروم نهاد ریاست جمهوری برای مدت آزمایشی ۲ سال تشکیل گردد.
- کمیته آمار و اطلاعات کلان‌شهرهای کشور با اعضای پیشنهادی و شرح وظایف ارایه شده و دبیری دبیرخانه کلان‌شهرها برای مدت آزمایشی ۲ سال تشکیل گردد.
- در جلسات فصلی شورای عالی آمار گزارشی از چگونگی فعالیت و برگزاری جلسات کمیته‌های آمار بخشی کشور ارایه گردد. لذا کلیه دستگاه‌های اجرایی ذیربط می‌بایست گزارشات برگزاری جلسات کمیته‌های آمار بخشی خود را به دبیرخانه شورای عالی آمار ارسال دارند.

❖ کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار

بر اساس ماده ۶ "آیین‌نامه اجرایی دبیرخانه شورای عالی آمار"، کمیسیون تخصصی، به عنوان بازوی کارشناسی و مشورتی شورای عالی آمار، به منظور بررسی تخصصی برنامه‌ها و طرح‌های مربوط به فعالیت‌های آماری کشور که از سوی کمیته‌های آمار بخشی و شورای عالی آمار ارجاع می‌شود، تشکیل می‌گردد. این کمیسیون در سال ۱۳۹۵، ۲ جلسه برگزار نموده است، مصوبات نود و هفتمین جلسه کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار عبارتند از:

- کلیات تشکیل "کمیته آمارهای بخش خصوصی کشور" و نیز فعالیت این کمیته به صورت آزمایشی برای ۲ سال تصویب شد.
 - مقرر شد در زمینه ترکیب اعضا و وظایف کمیته آمارهای بخش خصوصی کشور اقدامات زیر انجام پذیرد: نماینده سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت و نماینده وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به ترکیب اعضای پیشنهادی اتاق اضافه گردد و در شرح وظایف موضوع کنترل و نظارت نظام آماری کشور از جمله مرکز آمار ایران برکلیه فعالیت‌های آماری کمیته مزبور تصریح شود.
 - مقرر گردید گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی درباره بانک‌های اطلاعات اقتصادی کشور برای کلیه اعضای کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار ارسال شود و اعضا ظرف یک هفته نظرات خود را بصورت کتبی به دبیرخانه شورای عالی آمار ارسال نمایند.
 - مقرر گردید، گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی درباره بانک‌های اطلاعات اقتصادی کشور جهت بررسی دقیق‌تر در جلسه آتی کمیسیون با دعوت از نمایندگان دبیرخانه دولت الکترونیک و دبیرخانه شورای عالی اجرایی فناوری اطلاعات کشور و در حضور نماینده مرکز پژوهش‌های مجلس مطرح گردد.
- مصوبات نود و هشتمین جلسه کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار عبارتند از:

¹. Critical path method

- مقرر گردید، گزارشی از موضوعات مطرح شده در دستور جلسات دوم، سوم و چهارم توسط دبیرخانه شورای عالی آمار به منظور ارائه در شورای عالی آمار تهیه شود و برای کسب نظر نهایی اعضاء فرستاده شود، با محوریت این موضوع که با انجام برنامه‌های در دست اجرای کشور در زمینه توسعه دولت الکترونیک با اولویت راه اندازی پایگاه جامع رفاه اجتماعی ایرانیان، معضلات اشاره شده در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مرتفع خواهد شد.

❖ کمیته‌های آمار بخشی

کمیته‌های آمار بخشی نیز به عنوان عامل اجرایی در دستگاه‌های اجرایی کشور به منظور سازماندهی فعالیت‌های آماری در ۲۸ دستگاه اجرایی کشور تشکیل شده‌اند. کمیته‌های آمار بخشی در سال ۱۳۹۵ مجموعاً ۲۴ جلسه برگزار نمودند. که در این میان کمیته آمارهای "روستایی" مستقر در نهاد ریاست جمهوری، کمیته آمارهای "آموزش و پرورش" مستقر در وزارت آموزش و پرورش، کمیته آمارهای "آب و برق" مستقر در وزارت نیرو و کمیته آمارهای "تعاون، کار و امور اجتماعی" مستقر در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی فعالیت بیش‌تری نسبت به سایرین داشته‌اند.

❖ تعیین صلاحیت شرکت‌ها و کارشناسان مشاور آماری

تاریخچه فعالیت تشخیص صلاحیت، تمدید، ارتقا رتبه و صدور گواهی‌نامه فعالیت آماری در مرکز آمار ایران به سال ۱۳۸۳ برمی‌گردد که پس از تصویب آیین‌نامه تشخیص صلاحیت به شماره ۲۰۶۳۷۵/ت/۲۸۴۳۷ مورخ ۸۳/۴/۲۳ توسط هیئت محترم وزیران و تفویض اختیار تشخیص صلاحیت مشاوران در رشته خدمات مطالعات آماری طی نامه شماره ۱۰۳۷۱۳/۱۰۱ مورخ ۸۳/۶/۸ انجام شد و پس از آن طی آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار، موضوع اطلاع‌رسانی شد و دفتر استانداردها و نظارت بر طرح‌های آماری به عنوان متولی این فعالیت انتخاب شد. در حال حاضر مرکز آمار ایران در ۴ تخصص آمارهای اقتصادی اجتماعی خانوار، آمارهای کشاورزی، آمارهای صنعت و معدن و زیربنایی و آمارهای خدمات گواهی‌نامه فعالیت صادر می‌نماید حدود ۱۱۰ شرکت و ۱۰ نفر کارشناس آماری در سطح کشور با مجوز مرکز آمار ایران فعالیت آماری انجام می‌دهند بطوری که در سال ۹۵ حدود ۳۱ درصد از طرح‌های آماری مربوط به معاونت آمار و اطلاعات استان‌ها با همکاری شرکت‌های آماری دارای گواهی‌نامه فعالیت آماری انجام شد علاوه بر آن شرکت‌های آماری با نظارت مرکز آمار ایران طرح‌های آماری مهم دیگری را در سطح کشور و برخی از استان‌ها به انجام رسانده‌اند که اهم آن‌ها به شرح زیر می‌باشد:

- انجام طرح تردد شماری در سراسر کشور؛
- طرح مسکن روستایی (در دو نوبت)؛
- نیازسنجی بازار دخانیات (بصورت سالیانه و کشوری)؛
- تحقیقات باراز کالا و خدمات در مراکز استان‌ها و شهرهای با بیش از ۲۰۰ هزار نفر جمعیت؛
- بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری و
- بهنگام‌سازی کدپستی ۱۰ رقمی.

لازم به ذکر است که در حال حاضر در هر استان حداقل یک شرکت آماری و حداکثر ۳۰ (تهران) شرکت آماری با مجوز و نظارت مستقیم مرکز آمار ایران فعالیت می‌کنند. فعالیت‌هایی که در سال ۱۳۹۵ انجام شده است به شرح زیر می‌باشد:

- صدور گواهی‌نامه جدید شرکت آماری:
 - ۹ شرکت آماری و
 - ۲ کارشناس آماری.
- تمدید اعتبار گواهی‌نامه فعالیت آماری:
 - ۶۱ شرکت آماری.
- ارتقاء رتبه گواهی‌نامه فعالیت آماری:
 - ۴ شرکت آماری.
- افزایش و یا کاهش تخصص آماری:
 - ۳ شرکت آماری.
- نظارت بر شرکت‌ها:
 - ۹ شرکت قبل از صدور مجوز و
 - ۲۵ شرکت بعد از صدور مجوز.
- مکاتبه با اشخاص حقیقی و حقوقی جهت رفع موارد نقص مدارک ارسالی؛
- مکاتبه با خزانه‌داری کل کشور؛
- مکاتبه با دستگاه‌های اجرایی جهت واگذاری اجرای طرح‌های آماری، تحقیقات بازار و نظرسنجی به شرکت‌های آماری دارای گواهی‌نامه فعالیت آماری؛
- مکاتبه با سازمان برنامه و بودجه ۳۱ استان کشور؛
- مکاتبه موردی با دستگاه‌های اجرایی و درخواست واگذاری اجرای طرح‌های آماری فقط به شرکت‌های آماری دارای گواهی‌نامه فعالیت از مرکز آمار ایران (شرکت پست جمهوری اسلامی ایران و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و ...)؛
- مکاتبه با دستگاه‌های اجرایی و ... برای تایید استعلام گواهی‌نامه شرکت‌ها و اشخاص؛
- مشاوره حضوری و تلفنی به متقاضیان حقیقی و حقوقی دریافت گواهی‌نامه فعالیت آماری؛
- بهنگام‌سازی صفحه مربوط به مشاوران آماری به صورت هفتگی در درگاه ملی آمار و
- ارسال ماهانه فهرست شرکت‌های تایید صلاحیت شده در مرکز برای درج در سایت سازمان برنامه و بودجه کشور.

